SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1488

av Ilan De Basso m.fl. (S)

Ett sammanhållet järnvägslyft med nya stambanor – för tillväxt, klimat och industri

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att öka kapaciteten i det svenska järnvägssystemet genom nya stambanor och förstärkning av befintliga stråk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utveckla ett sammanhängande systemtänk för både gods- och persontrafik och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att prioritera investeringar i järnväg som stärker klimatomställningen och svensk industris konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver ett järnvägslyft som möter dagens och framtidens behov. Järnvägen är avgörande för att vi ska klara klimatomställningen, skapa hållbar tillväxt i hela landet och säkra industrins konkurrenskraft.

I Jönköpings län finns en stark industriell tradition, särskilt inom trä- och metallindustrin, samt en omfattande logistiknäring. Länet är ett av Sveriges starkaste

exportområden utanför storstadsregionerna. Sammantaget gör detta att behovet av en fungerande transportinfrastruktur för gods – både väg och järnväg – är särskilt stort.

Trafikverkets kapacitetsanalys visar att södra Sverige har några av landets mest överbelastade järnvägsstråk. Här är byggandet av nya stambanor avgörande för att öka kapaciteten, minska sårbarheten i systemet och möta ett växande mellanregionalt resande. Med ett utbyggt stambanesystem blir Jönköping, som i dag saknar direkt tågförbindelse med Stockholm, en naturlig nod i södra Sverige.

Byggandet av nya stambanor är inte bara ett infrastrukturprojekt – det är ett av de största samhällsbyggnadsprojekten i Sverige i modern tid. Det skapar förutsättningar för tillväxt, sammanhållning mellan stad och land och hållbar mobilitet under många decennier framåt. Ur ett försvars- och beredskapsperspektiv är robust järnvägskapacitet av stor strategisk betydelse.

Näringslivet i hela landet, och särskilt industrin, är tydlig i sina krav: kapacitetsbristen i järnvägsnätet hotar investeringar, produktion och framtidstro. Enligt rapporten Vad händer om vart fjärde industriföretag slutar investera i Sverige? (Omtag Svensk Järnväg, 2025), påverkas upp till 35 miljarder kronor i investeringar och 400 000 jobb av dagens otillräckliga järnvägssystem.

Att flytta mer gods från väg till räls är avgörande för att nå klimatmålen. Det kräver ett kapacitetsstarkt, sammanhängande och framtidssäkrat järnvägssystem – från terminal till terminal, från region till storstad.

Regeringens beslut att stoppa planerna på nya stambanor lämnar ett tomrum i järnvägspolitiken. När regeringen väljer att inte gå vidare med dessa projekt måste den redogöra för vad man i stället avser att göra för att bygga ut kapaciteten i järnvägssystemet. Att, som regeringen, inte agera har också en tydlig prislapp – både för klimatet, för industrins konkurrenskraft och för Sveriges tillväxtmöjligheter.

Ilan De Basso (S)

Johanna Haraldsson (S) *Azra Muranovic (S)*